

Dokument omarbetat**ARBETE PÅ HÖG HÖJD (ÖVER 2 METER) MED RISK FÖR FALL****1. Syfte och mål**

- Omfattning

2. Definitioner

- Kollektiva fallskyddsanordningar
- Personlig fallskyddsutrustning

3. Undersökning och riskbedömning

- Arbete på hög höjd
- Räddningsplan
- Kommunikationsmöjligheter

4. Utbildning och tjänstbarhetsintyg

- Fallskyddsutbildning
- Mast och stolparbete
- Medicinska kontroller

5. Krav på personlig fallskyddsutrustning

- Egenkontroll
- Årlig kontroll
- Märkning, förvaring och skötsel

6. Inköp och rekvisition av personliga fallskydd**7. Vid användning av personlig fallskyddsutrustning**

- Fästpunkt och fallskydd
- Permanenta fallskydd
- Räddning av person som hänger i fallskydd
- **Reparbete**
- Räddningsplan vid reparbete

8. Fallande föremål**9. Andra situationer och arbeten med risk för fall**

- Öppningar och hål med fallrisker
- Arbete från stege
- Ställningsbygge
- Arbete från arbetsplattform och arbetskorg
- Åskväder

ARBETE PÅ HÖG HÖJD (ÖVER 2 METER) MED RISK FÖR FALL

1. Syfte och mål

Syftet med instruktionen är att beskriva hur ett arbete på hög höjd (över 2 meter) ska planeras, organiseras och utföras för att undvika fall till lägre nivå. Målet är att farliga och ohälsosamma situationer inte uppstår.

Omfattning

Anvisningen gäller för all verksamhet där fallrisk eller risk för fallande föremål kan förekomma.

Se även

HMSS-325 Stegar och arbetsbockar.

HMSS-322 Lyft och lyftanordningar

HMSS 341 Tillfälliga avspärningar

HMSS-320 Ställningsbygge

HMSS-326 Verktyg

2. Definitioner

Arbete på hög höjd. Arbete som utförs på höjder över 2 meter eller där det finns risk för fall till lägre nivå.

Höjdarbete. Mast-eller stolparbete över 13 meters höjd

Räddningsplan. En plan som ska beskriva evakuering av nödställda personer.

Reparbete. En arbetsmetod som möjliggör arbete på höga höjder och svåråtkomliga platser och där repet används som arbetsredskap och inte som fallskydd.

Kollektiva fallskyddsanordningar

Kollektiva fallskyddsanordningar är sådana som skall verka för att ett fall inte skall inträffa. Exempel på detta är:

a) skyddsräcke

b) arbetsplattform (fast eller mobil) *krävs viss kompetens hos användaren. Se HMSS-322*

c) arbetsborg *krävs viss kompetens hos användaren. Se HMSS-322*

c) ställning

d) skyddsnet

Personlig fallskyddsutrustning (Alltid ett sistahandsval vid arbete med fallrisker)

Där det inte går att ordna säkerheten på annat sätt ska personlig fallskyddsutrustning användas vid arbete på hög höjd.

Fallskydd kan behöva användas vid lägre höjd än 2 meter beroende på hur omgivningen och förutsättningarna ser ut.

3. Undersökning och riskbedömning

Innan ett arbete på hög höjd eller vid andra arbeten med risk för fall till lägre nivå ska det alltid riskbedömas med avseende på fallrisker.

De verktyg som ska användas för undersökning och riskbedömning är:

- SJA, enligt anvisning HMSS-331
- Min Take 2
- RID, Riskinventering driftpersonal

Om riskbedömning visar att fallrisk förekommer ska åtgärder vidtas i följande ordning:

- 1) Eliminera fallrisker genom kollektiva skyddsanordningar
- 2) Om eliminering av fallrisker genom kollektiva skyddsanordningar inte är möjlig ska personlig fallskyddsutrustning användas vid arbete på hög höjd.

Arbete på hög höjd

Ett arbete på hög höjd där det finns risk för fall får inte utföras som ensamarbete. Det skall alltid ordnas så att personen kan få snabb hjälp i en nödsituation.

Räddningsplan

Att utföra arbete i personlig fallskyddsutrustning kan förknippas med risk för kroppsskada. Det skall då alltid ordnas så att personen kan få snabb hjälp i en nödsituation.

Kommunikationsmöjlighet

Det viktigt att säkerställa att det finns goda kommunikationsmöjligheter mellan den som arbetar på hög höjd och de som befinner sig på lägre nivå.

4. Utbildning och tjänstbarhetsintyg

Fallskyddsutbildning (intern engångsutbildning utan krav på repetition)

För att kunna utföra arbete där fallskydd krävs, skall man ha utbildning i hur man ska använda, koppla och prova utrustningen före användning. Man ska även känna till riskerna med att använda utrustningen felaktigt och hur man sköter och underhåller den. Denna utbildning ingår i Brand- och gasskyddsutbildning för nyanställda (process och Lab).

Mast och stolparbete – Särskild utbildning

För arbete i mast och stolpe på höjder över 13 meter krävs *Särskild utbildning* (två hela arbetsdagar) enligt föreskriften Mast och stolparbete AFS 2000:6. Torn, skorsten, cistern och tornkranar inkluderas ej i föreskriften AFS 2000:6 med avseende på *Särskild utbildning*. (enligt samtal med sakkunnig på Arbetsmiljöverket 29/1-2018). Och därmed finns inget krav på *Särskild utbildning* för personer som klättrar i skorstenen på PVC.

Medicinska kontroller och tjänstbarhetsintyg

Höjdarbete över 13 meter medför särskilda krav på medicinska kontroller enligt AFS 2005:6.

Undersökningen skall ligga till grund för en tjänstbarhetsbedömning.

Undersökningen skall utföras av läkare med specialistkompetens inom yrkesmedicin.

Respektive avdelningschef/ arbetsledare är ansvarig för att den som utför arbete på hög höjd har tillräckligt med kunskap och tjänstbarhetsintyg om det krävs.

5. Krav på personlig fallskyddsutrustning

Ansvar

Respektive avdelning ansvarar för registerhållning, inköp, märkning och skötsel av den personliga fallskyddsutrustningen.

Egenkontroll

Kontroll av fallskyddet skall användaren göra inför varje användning:

- Godkänd och giltig årlig besiktning
- Tecken på slitage, kemikalier eller andra brister.

Årlig kontroll av personlig fallskyddsutrustning. All fallskyddsutrustning ska årligen besiktigas och kontrolleras. Besiktning av fallskydd sker av kompetent person en gång per år eller efter ett eventuellt fall.

Vid den årliga besiktningen ansvarar avdelningarna för att fallskydden skickas in till HMS-avdelningen som ansvarar för samordningen.

Vid ett eventuellt fall skickas utrustningen (sele, falldämpare, säkerhetsblock) till skyddsavdelningen för extra kontroll.

Sele skall vara utrustad med "traumastraps".

Instruktion SKA108.1-03 är förteckning över godkända fallskydd.

Märkning, förvaring och skötsel

Personlig fallskyddsutrustning skall vara märkta med ett serienummer på en bricka (får inte stansas i godset) och förvaras på verktygsförrådet eller respektive avdelning. Efter användande kan selen tvättas med mild tvållösning, skrubbas lätt samt torkas i normal rumstemperatur. (OBS! Ej maskintvätt).

6. Inköp och rekvisition av personliga fallskydd

Vid inköp av selar för INOVYN kan HMS-avdelningen kontaktas för rådgivning. Selar finns som förrådsartikel i storlekarna small, medium och large.

Verktygsförrådet lånar ut fallskydd till egen och inhyrd personal, definition enligt GAA-4.06-06 (punkt 7). Vid utlåning måste arbetsledare förvissa sig om att personerna kan hantera utrustningen på ett riktigt sätt.

Vid projektarbete och inhyrda tjänster, definition enligt GAA-4.06-06 (punkt 7) skall leverantören hålla sig med eventuella fallskydd själv, samt ansvara för att användare av utrustningen har utbildning.

Chaufförer som skall använda det fasta systemet på PVC utlastningen skall medtaga egna fallselar och vara utbildade att använda dessa.

7. Vid användning av personlig fallskyddsutrustning

Fästpunkt och fallskydd

Fallskydd skall vara försett med helsele. Om fallskyddet inte används tillsammans med ett säkerhetsblock skall det dessutom vara utrustat med falldämpare och sträcklina (max 1,75 m).

Skyddet fäster man i en godkänd fästpunkt som klarar en statisk belastning som klarar 10kN*. Används ett säkerhetsblock behövs inte falldämpare eller sträcklina. Linan får aldrig slacka mer än 0,5 m.

Ett korrekt fallskydd skall se ut på följande sätt:

Fästpunkt	Fästpunkt
↓	↓
Lina (1,75 m)	Säkerhetsblock
↓	↓
Falldämpare	Helsele
↓	Traumastrap
Helsele	↓
Traumastrap	Kropp
↓	
Kropp	

*) Hänvisning <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/personlig-skyddsutrustning/forebyggande-att-valja-skyddsutrustning/fallskydd/?hl=fallskyddsutrustning#11>

Permanent fallskydd finns i

Skorstenen på PVC och på skorstenen på Driftservice, samt på PVC utlastningen. För att få klättra i skorstenen på PVC och Driftservice krävs förutom utbildning i användning av fallskydd även godkänd medicinsk kontroll för arbete på hög höjd.

Utrustning till dessa (glidlås, säkerhetskrok och säkerhetssele med D-ring på bröstet) hämtas på verktygsförrådet.

Räddning av person som hänger i fallskydd

Kontakta portvakten, tel 660, som larmar text borttagen ambulans och räddningstjänsten. Om personen är vid medvetande, försök att få personen att hålla sig i rörelse. Lagg aldrig en person ner som har hängt i sele. Påskynda insatsen om personen är medvetslös, risk finns för "suspension trauma".

Det finns en specifik räddningsplan för arbete i fallsele på PVC utlastningen vilken också beskrivs i åtgärdsinstruktion **ATG-02-UTL** Fallsele i bulkarean.

Reparbete (Rope access)

- Alla reparbetare skall vara särskilt utbildade och certifierade till att utföra arbetet.
- På INOVYN gäller utbildningsstandarderna IRATA och SPRAT.
- Vid reparbete skall certifieringen vara giltig och dokumentationen finnas på plats.
- Det skall finnas minst en certifierad "rope access supervisor" närvarande.
- Alla uppdrag med reparbete skall utföras av minst två, särskilt utbildade och certifierade personer.
- Rep arbete skall utföras av åtminstone två av varandra, oberoende repsystem. Normalt används ett arbetsrep och ett säkringsrep.
- Läkareundersökning mot Afs 2005:06 och tjänstbarhetsintyg för mast/stolparbete.
- All utrustning skall vara EN och CE samt uppmärkt, inspekterat och loggförd enl svensk lag.
- Rep som används skall klara kemikalier och värme.

Risakanalys och räddningsplan

Vid alla reparbete skall det finnas en riskanalys och en plan för att rädda alla inblandade reparbetare från alla tänkbara situationer (räddningsplan). Det skall finnas utrustning på arbetsplatsen som säkerställer att räddningsplanen kan genomföras. Det skall finnas personal som är certifierade att utföra relevanta räddningar. Det skall också finnas effektiv kommunikation.

8. Fallande föremål

Fallande föremål

Där det finns risk för att olyckor kan ske på grund av fallande föremål, skall verktyg och annan utrustning vara säkrade. Som säkring räknas säkerhetsnät eller säkerhetslinor. (Se HMSS-326)

Tänk på att:

- verktyg inte får transporteras endast hängande i säkerhetslinorna
- lyfta upp verktyg och utrustning med kran
- inte ta med fler verktyg än vad som behövs för arbetet
- vid kritiska arbetsmoment kontrollera att ingen personal finns under arbetsplatsen
- vid behov spärra av området
- hålla arbetsplatsen ren från onödig utrustning.

9. Andra situationer och arbeten med risk för fall

Öppningar och hål med fallrisker

Öppningar och hål med fallrisker ska skyddas med fallskyddsräcken eller skyddas med täckning.

Skyddsräcken skall finnas runt hela öppningen.

Om man väljer att täcka hålet med en skiva eller motsvarande skall den vara hållbar, ligga stadigt och vara tydligt markerad. (Se HMSS-341).

Arbete från stege

Arbete från stege skall om möjligt undvikas och bara användas vid kortvariga och enkla arbeten. (Se HMSS-325)

Ställningsbygge (Se HMSS-320)

Arbete från arbetsplattform och arbetskorg (Se HMSS- 322)

Åskväder

Vid åskväder skall arbete på hög höjd riskbedömas och eventuellt avbrytas.